

Voor- en nadelen van methoden om zelfbepaling te ondersteunen bij mensen met een (zeer) ernstig verstandelijke en meervoudige beperking: een Delphi studie

Pála Kúld MSc¹, dr. Noud Frielink¹, prof. dr. Carlo Schuengel² & prof. dr. Petri Embregts¹

1. AWVB, Tranzo, Tilburg University, Tilburg, the Netherlands
2. Vrije Universiteit, Amsterdam, the Netherlands

WAAROM DEZE STUDIE?

Zelfbepaling (eigen regie) is belangrijk voor mensen met een (zeer) ernstig verstandelijke en meervoudige beperking ((Z)EVMB). Naasten en zorgprofessionals bieden hierbij vanuit verschillende methoden ondersteuning:

1. Gelijkwaardige samenwerking van naasten en zorgprofessionals
2. Sensitief zijn voor gedrag en signalen van de persoon
3. Communicatiemethoden gebruiken die bij de persoon passen
4. Het ondersteunen van keuzes maken
5. Technologie en hulpmiddelen gebruiken
6. Een netwerk van mensen rondom de persoon opbouwen en onderhouden

Weinig is bekend over de ervaringen van naasten en zorgprofessionals van deze methoden. Daarom onderzochten we welke voor- en nadelen zij ervaren bij het ondersteunen van zelfbepaling.

WAT HEBBEN WE GEDAAN?

We hebben een Delphi-studie uitgevoerd met 10 naasten en 13 zorgprofessionals.

De studie bestond uit **vier rondes**.

Ronde 1:

Individuele interviews met deelnemers. Ze vertelden welke voor- en nadelen zij ervaren bij het ondersteunen van zelfbepaling.

Daarna waren hun antwoorden verdeeld in thema's.

Rondes 2-4:

Door online vragenlijsten beoordeelden deelnemers de thema's. Zij gaven aan in hoeverre zij het eens waren met de thema's.

Het doel was overeenstemming over de thema's te onderzoeken.

Wanneer 70% van deelnemers hetzelfde antwoord gaf, was er sprake van overeenstemming.

RESULTATEN

In totaal zijn er 79 thema's gevonden. Over 63 thema's waren naasten en zorgprofessionals het eens.

Voordelen

Deelnemers benoemen dat het ondersteunen van zelfbepaling verschillende voordelen heeft voor de persoon. Zoals een betere geestelijke gezondheid en deelname aan de samenleving. En ook meer invloed op hun eigen leven.

Samen kunnen familieleden en professionals een gezamenlijke manier van werken ontwikkelen. Dit leidt tot betere ondersteuning voor de persoon.

Nadelen

Voor het ondersteunen van zelfbepaling zijn voorwaarden nodig. De deelnemers geven aan dat deze in de praktijk soms ontbreken. Het gaat om consistent gebruik van methoden en middelen, maar ook om voldoende tijd en stabiele personeelsbezetting.

Als deze voorwaarden ontbreken, wordt ondersteuning van zelfbepaling moeilijker.

DISCUSSIE

Wat hebben naasten en zorgprofessionals nodig om zelfbepaling te blijven ondersteunen?

Tijdsdruk, personeelstekorten en personeelsverloop zijn belangrijke belemmeringen. Ook verschilt het gebruik van methoden tussen zorgprofessionals en locaties.

Zorgorganisaties kunnen dit verbeteren met stabiele teams en training. Goede inwerkprogramma's en duidelijke samenwerking zijn ook belangrijk. Gezamenlijke zorgplannen met duidelijke afspraken helpen hierbij. Dit wordt ondersteund door overleg en gedeelde rapportages.

Naasten baseren steun vaak op persoonlijke ervaringen en relaties. Zorgprofessionals worden ook beïnvloed door opleiding en organisatiecultuur. Goede ondersteuning vraagt om een combinatie van hun kennis.

Toekomstig onderzoek moet zich richten op praktische oplossingen. Zo kunnen naasten en zorgprofessionals samen zelfbepaling ondersteunen.

Deze poster is gebaseerd op het artikel:

Advantages and disadvantages of self-determination support strategies for people with severe or profound intellectual and multiple disabilities: A Delphi study. (2026). PLOS ONE 21(5): e0349403. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0349403>

Bent u benieuwd en wilt u op de hoogte blijven? Laat het ons weten via awvb@tilburguniversity.edu. Of neem contact op met onderzoeker: Pála Kúld via p.b.kuld@tilburguniversity.edu